

Handläggare
Ingmarie Ahlberg
08-508 264 54**Till**
Exploateringsnämnden
2014-04-10

Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Anse remissen besvarad med detta tjänsteutlåtande.

Krister Schultz
FörvaltningschefMarita Anheim
Avdelningschef

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har fått förfrågan att yttra sig över ”Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019 (KS 001952/2013) senast 25 april 2014.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram en kemikalieplan vilken utgår från stadens vision2030 och det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Planen för fram totalt 43 åtgärder för en giftfri stad. Exploateringskontoret är positivt till kemikalieplanen. Användningen av kemikalier i samhället är en fråga som växer i betydelse som en av våra stora miljöutmaningar.

Kontoret tycker att det är mycket positivt att ett kemikaliecentrum inrättas i staden som stöd till kontorets arbete med kemikalier och material.

Exploateringskontoret
Avdelningen för Miljö och teknikFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 54
Växel 08-508 276 00
ingmarie.ahlberg@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/exploateringskontoret

Kontoret anser vidare att delar av kemikalieplanen är otydlig och behöver förtydligas. Det är bland annat oklart på vilket sätt som kraven omfattar stadens byggande av anläggningar. Detta påverkar exploateringskontorets förutsättningar att tillämpa kemikalieplanen vid planering och byggande av anläggningar i samband med exploateringsprojekt Åtgärd 4.1 och 4.2 som avser kemikaliekraV i markanvisningar bör kunna fungera att tillämpa. Texten om ”Byggkravsutredningen” och dess förslag till förbud för kommuner att ställa särkrav bör inte tas med i en plan som ska gälla till 2019.

Remissen

Exploateringsnämnden har fått förfrågan att yttra sig över ”Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019” (KS 001952/2013) senast 25 april 2014. I princip alla förvaltningar och bolag har fått kemikalieplanen på remiss i och med att alla verksamheter berörs.

I Miljöprogram för Stockholm 2012-2015 finns målområdet Giftfria varor och byggnader, där flera delmål berör kemikalierelaterade frågor inom olika delar av stadens verksamhet, t ex upphandling, exploatering och dialog med näringslivet. I programmet ges några översiktliga exempel på farliga kemiska ämnen och på arbetssätt som kan användas för att förhindra att de sprids.

I samband med att kommunfullmäktige tog beslut om miljöprogrammet (2012-01-30, § 14, utl. 2011:171, Dnr 303-1207/2010) fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till kemikalieplan för Stockholms stad. Kemikalieplanen skulle ge stadens förvaltningar och bolag tydligare vägledning om vad miljöprogrammets delmål innebär. Syftet är att kemikalieplanen ska ge mer detaljerad redogörelse än stadens miljöprogram för vilka ämnen som ska väljas bort, varför, i vilka varor de förekommer och hur krav ska formuleras.

Bakgrund

Exploateringskontoret har ett aktivt miljöarbete där målen i stadens miljöprogram för perioden 2012-2015 har arbetats in i handlingsprogram för kontorets verksamhet. Kontoret har ett ambitiöst arbete med föroreningar i mark och vatten i exploateringsprojekt. Vid upphandling av entreprenader ställer kontoret krav på entreprenadens genomförande ”Gemensamma

miljökrav vid upphandling av entreprenader” som även omfattar kemikaliekrav.

Kontoret har påbörjat arbete med att ta fram verktyg för materialval vid byggande av anläggningar på stadens mark. Byggvarubedömningen är en standard för miljöbedömning av kemikalier och kemiska produkter. Byggvarubedömningen tillhandahåller ett webbaserat verktyg med miljöbedömningar av de mest använda produkterna/varorna som används inom fastighetsbranschen. Vid årsskiftet 2013-14 tecknade exploateringskontoret tillsammans med fastighetskontoret ett gemensamt medlemskap i Byggvarubedömningen för staden

Exploateringskontorets synpunkter

Kemikalier – vår stora miljöutmaning

Exploateringskontoret stöder miljöförvaltningens arbete med kemikalieplan och inrättande av ett kemikaliecentrum. Kontoret håller också med om planens ståndpunkt att kemikalieanvändningen är en fråga i samhället som växer i betydelse som en av våra stora miljöutmaningar. Kontoret tycker också att det är rätt att fokusera på exponering av kemikalier i *barns vardag* eftersom barn är mer känsliga för sådan exponering.

Kunskapsförstärkning och resurstöd är en viktig förutsättning för framgång i stadens kemikaliearbete

Kemikaliefrågan är komplex och kunskapen om hur kemikaliers påverkan var för sig och i kombination är generellt låg. Detta innebär en stor utmaning för enskilda aktörer att göra egna bedömningar av kemikalier och material som används i verksamheten. Kontoret tycker därför att det är mycket positivt att ett kemikaliecentrum inrättas i staden som stöd till kontorets arbete med kemikalier och material.

Riktlinjer och utbildning om hur kemikaliekrav kan och bör ställas vid upphandling välkomnas av kontoret.

Exploateringskontoret berörs främst av åtgärder i kapitel 4 av kemikalieplanen

Vid granskningen av kemikalieplanen har kontoret lagt fokus på kapitel 4 byggmaterial, som är det avsnitt som mest berör exploateringskontorets verksamhet.

Åtgärd 4.1 och 4.2 - materialkrav vid markanvisningar

Åtgärd 4.1 och 4.2 som avser kemikaliekrav i markanvisningar bör kunna fungera att tillämpa. Enligt planen ska krav på dessa ställas från 2015 och rutiner för uppföljning ska tas fram under 2015.

I kemikalieplanen finns en lång text om ”Byggkravsutredningen” och dess förslag till förbud för kommuner att ställa särkrav avseende tekniska egenskaper vid markanvisningar på stadens mark.

Föreslagna lagändringar som rör detta ska beslutas av riksdagen under våren. Kontoret anser inte att denna text bör tas med i en plan som ska gälla till 2019. Det krävs dessutom en analys av hur lagändringarna kommer att påverka möjligheten att ställa krav på materialval vid markanvisningar. Det räcker att skriva i planen att åtgärd 4.1 och 4.2 förutsätter att lagstiftningen medger krav på detta sätt.

Åtgärd 4.3 avser kemikaliekrav vid upphandling av byggvaror, projektörer och entreprenörer.

Det är oklart på vilket sätt som åtgärden omfattar stadens byggande av anläggningar. Detta borde förtydligas i kemikalieplanen. Såsom den nu är utformad har åtgärden fokus på husbyggande. Rubriken bör ändras till att det är bygg- och anläggningsmaterial. Om nu kemikalieplanen även ska omfatta anläggningsmaterial krävs utvecklingsarbete. De material som används vid anläggningsbyggande måste läggas upp i de verktyg som ska användas för materialval. Exploateringskontoret har påbörjat detta arbete i bl.a. projekt Norra Djurgårdsstaden och förutsättningar för att ställa krav i alla projekt kommer att finnas först i slutet på 2014.

Vilka produkter måste kontrolleras

För krav 1 som avser utfasningsämnen bör de produkter som måste kontrolleras/omfattas preciseras bättre. För att få en hanterbar situation och tydlighet för alla aktörer har Norra Djurgårdsstaden tagit fram en gränsdragningslista för vilka produkter som ska bedömas i stadens egna entreprenader. Även för kraven på byggherrar har Norra Djurgårdsstaden förtydligat vilka kemiska produkter och fasta byggvaror som omfattas av materialkravet.

Krav 7 loggbok

Kontoret är lite tveksamt till att placering i byggnaden ska vara ett krav i alla markanvisningar. Kravet är i och för sig bra men det kan vara lite för långtgående.

Lite synpunkter på andra kapitel

På sidan 11 finns definitionen hormonstörande. Kontoret är tveksamt till om definitionen som staden väljer ska stå i själva planen. Kanske bättre om den tas upp på annan plats så att planen inte blir inaktuell när definition kommer från EU. Det kan också vara bättre om byggherrarna får välja definition själva. Både Byggvarubedömningen och SundaHus har en annan definition än den staden valt. En kemikalie eller kemisk produkt kan alltså vara godkänd i ett system men inte godkänd i ett annat Detta medför medarbete och kan dessutom medföra problem vid kontroll och uppföljning.

Slut**Bilagor**

1. Stockholms stads Kemikalieplan 2014-2019